

Gemeenteraad Rotterdam

T.a.v. alle gemeenteraadsfracties
per e-mail verzonden aan:
info@griffie.rotterdam.nl

MAIL levedelandtong@gmail.com

WEB www.levedelandtong.nl

KVK 75 89 85 19

DATUM

24-05-2022

BETREFT

Reactie op brief van wethouder Bonte d.d. 13 mei 2022,
kenmerk M2205-1348, D2205-23761 - 22bb003498

Geachte raadsleden,

Met deze brief reageert Stichting Leve de Landtong op de reactie die wij hebben mogen ontvangen van wethouder Bonte naar aanleiding van de petitie 'Behoud natuur, recreatie en beleving op de Landtong van Rozenburg' en onze inspraak op 11 mei 2022 tijdens de (tijdelijke) commissie Fysiek. [*spreektekst en petitie](#)

Stichting Leve de Landtong vindt de inhoud van de brief van de wethouder globaal, lauw en politiek vast correct. Met andere woorden: er staat nagenoeg niets in waar de 2000 ondertekenaars van de petitie, onze achterban en de Rozenburgers wat mee kunnen, het toont geen 'Wijk aan Zet' beleving. Wij willen graag een meer krachtige reactie ontvangen die duidelijkheid biedt in de wirwar van de (ontbrekende) informatie. Wij vragen uw hulp als volksvertegenwoordiger/gemeenteraadslid om dit te kunnen bereiken.

Stichting Leve de Landtong heeft citaten aangehaald (in het groen) uit de brief van de wethouder, met onze aanvulling/reactie/verzoek eronder. Wij hopen dat dit het voor u makkelijker maakt waarnaar wij verwijzen en dat de ruis en verwarring hiermee vermindert.

Uitbreiding windpark Rozenburg

In 2017 heeft de provincie Zuid-Holland een groot deel van de Landtong aangewezen als zoeklocatie voor de ontwikkeling van windenergie. Op basis van de uitkomsten van de eerdere participatie met u, de gebiedscommissie Rozenburg en bewoners is het zoekgebied verkleind.

Reactie:

- De eerste participatiebijeenkomst heeft plaatsgevonden op 16 oktober 2018 in het EIC Mainport Rotterdam op Rozenburg. Stichting Leve de Landtong is 20 september 2019 opgericht.
 - > *met u* is onjuist.
- Deze bijeenkomst heeft tot veel onrust en verwarring gezorgd, aangezien het beoogde distributiecentrum en aanpassing van de al bestaande windturbines samen met mogelijke uitbreiding van het windpark, volledig onverwacht werden gepresenteerd.

Op deze 'participatie' bijeenkomst is niet geparticipeerd. Er is alleen aan de hand van tekeningen en kaarten gepresenteerd met enige uitleg als: "De windmolens zijn zomaar globaal ingetekend, locaties staan nog niet vast." Over de inhoud van deze bijeenkomst waren inwoners niet op de hoogte. Van meedenken was geen sprake. De kritiek over deze bijeenkomst is breed geuit en geaccepteerd.

 - > De formele term *participatie* is onjuist en hoort niet in de formele procedure.

Met de motie 'Windmolendeal en daarmee basta' is daarnaast besloten maximaal twee extra turbines op de Landtong Rozenburg te plaatsen.

Reactie:

- Zowel de gemeenteraad als Rozenburg zijn altijd uitgegaan van kleinere windturbines in lijn met de al bestaande windturbines, langs het Calandkanaal. Gemeenteraadsleden, bewoners en recreanten, deelgemeente Rozenburg, gebiedscommissie Rozenburg, stichting Leve de Landtong en nu ook dorpsraad Rozenburg hebben altijd expliciet aangegeven dat zij geen windturbines in de begrazingsweide (ten noorden van de Noordzeeweg) willen. Nu blijkt dat er geen windturbines geplaatst kunnen worden langs het Calandkanaal, is de bedoeling van de motie volgens de letterlijke inhoud geïnterpreteerd en gemanipuleerd om aan de opgave voor windenergie te voldoen.
 - > Er is nooit enig draagvlak geweest voor het plaatsen van (een) windturbine(s) ten noorden van de Noordzeeweg, de begrazingsweide. Het manipuleren van de inhoud van een motie, om toch tot een beoogd resultaat te komen, is zeer onwenselijk.
- Tot september 2020 waren Rozenburgers in de veronderstelling dat de locatie van de nieuwe windturbines nog niet vast stond. Juist door de motie 'Windmolendeal en daarmee basta' ontdekte Stichting Leve de Landtong dat de uitbreiding voor windenergie altijd definitief gepland stond midden in de begrazingsweide op de Landtong van Rozenburg. Vanwege grote zorgen over dit windmolen-plan, heeft Stichting Leve de Landtong u, de gemeenteraad, in oktober 2020 een brief geschreven. [*bijlage 1](#) Op deze brief kregen we van wethouder Bonte een reactie, [*20bb005388](#) waarin de nadruk werd gelegd op het vervolgproces: de (toen nog) te selecteren marktpartij zou in de loop van 2021 in nauw overleg met gemeente Rotterdam informatie en participatie organiseren over haar planvoorstel en vervolgens over de vergunningaanvraag. Wethouder Bonte nodigde Stichting Leve de Landtong van harte uit om aan deze participatiebijeenkomsten deel te nemen en inbreng te leveren. Tevens schreef de wethouder: *"Als u niet tevreden bent over het planproces en de onderbouwing van de benodigde vergunningen, heeft u de mogelijkheid een zienswijze in te dienen en eventueel in hoger beroep te gaan. Overigens is mijn inzet de kwaliteit van de participatie op een zo hoog mogelijk niveau plaats te laten vinden, met als beoogd resultaat dat zo veel mogelijk betrokkenen zich kunnen vinden in het resultaat."*
 - > Wij konden geen kant meer op en werden gedwongen om het vervolgproces af te wachten.

Naleven van de afspraken

In de planologische kernbeslissing Project Mainportontwikkeling Rotterdam uit 2006 staat dat de Landtong Rozenburg groen ingericht moet worden. Hieraan is invulling gegeven met het project Herinrichting Landtong Rozenburg dat liep tot 2015 en was gericht op de versterking van de economische, recreatieve en ecologische functie van de Landtong. De gemeente Rotterdam heeft daarmee invulling gegeven aan de afspraken in de Planologische Kernbeslissing.

Reactie:

- Dat het project *Herinrichting Landtong Rozenburg* in 2015/2016 is afgerond, betekent niet dat met de tot dan toe bereikte resultaten kortemetten gemaakt mag worden. Maasvlakte II bestaat immers ook nog steeds en zal niet verdwijnen. *Herinrichting Landtong Rozenburg* is onderdeel van leefbaarheidsprojecten en de intensivering in Bestaand Rotterdams Gebied (BRG), ter compensatie van de aanleg van Maasvlakte II.
 - > De exploitatie van windenergie in het natuurlijke deel van de Landtong zal de leefbaarheid voor omwonenden en de recreatieve en ecologische functie van de Landtong (ernstig) verslechteren. Geeft gemeente Rotterdam hiermee dan nog steeds invulling aan de gemaakte afspraken?

Geen vergunningverlening

U vraagt in de petitie daarnaast aan de gemeente Rotterdam om geen vergunning te verlenen voor de uitbreiding van het windpark. Ik licht naar aanleiding van uw vraag graag de volgende stappen in het proces nader toe. Op dit moment heeft de initiatiefnemer nog geen vergunning aangevraagd, er wordt nog gewerkt aan verschillende onderzoeken naar onder andere de effecten op flora & fauna, recreatie- en natuurbeleving en de omgeving.

Reactie:

- Stichting Leve de Landtong is zich ervan bewust dat er nu nog geen vergunningaanvraag is ingediend. Het is niet zo dat we de procedure niet begrijpen, wij maken ons echter wel grote zorgen over de naleving van de procedure gezien ook u, de gemeenteraad, in een wirwar van onordelijkheid bent beland.

Daarnaast is Pondera in gesprek met de omgeving over onder andere deze onderzoeken. Zo organiseert Pondera op 16 en 18 mei aanstaande gesprekstafels om met omwonenden over de voorlopige onderzoeksresultaten in gesprek te gaan.

Reactie:

- Gelijktijdig met de gesprekstafels in het EIC werd buiten vreedzaam gedemonstreerd door honderden bezorgde Landtong-liefhebbers. De informatie avond met de gesprekstafels bevatte weinig informatie, was slecht georganiseerd en het doel is niemand duidelijk geworden:
 - > Voorlopige onderzoeksresultaten zijn niet aan bod gekomen. Pondera wilde deze (nog) niet delen.
 - > Bij het plenaire deel werd meerdere malen door bewoners aangegeven om de bijeenkomst in zijn geheel centraal te doen. Pondera hield vast aan de gesprekstafels.
 - > De gesprekstafels zelf waren onverstaanbaar, het was echt een kippenhok. Bewoners konden bij maximaal 2 van de 5 gesprekstafels aansluiten. Als men meer informatie wilde dan kon men 18 mei naar Maassluis komen, gaf Pondera aan.

Vragen naar aanleiding van de bijeenkomst 31 januari jl.

Op 29 maart jl. heeft u een aantal vragen gebundeld, die in uw ogen nog onvolledig en/of niet beantwoord waren naar aanleiding van de digitale informatiebijeenkomst op 31 januari jl.

Reactie:

- Wethouder Bonte deed 31 januari de toezegging dat alle vragen die tijdens de online sessie niet aan bod kwamen beantwoord zouden worden. Het is een feit dat veel vragen die via de chat gesteld zijn, in zijn geheel niet zijn opgenomen in de beantwoording, of zijn veranderd. Daarom hebben we de vragen nogmaals per brief gesteld. [*bijlage 2](#)
 - > De wethouder verdraaid de feiten door te schrijven dat 'in onze ogen' vragen niet of onvolledig zijn beantwoord. Dit voelt voor ons heel erg vervelend. We vinden het noodzakelijk dat u, de gemeenteraad, bij de feiten kunt blijven en dat er geen ruis ontstaat.

Afgelopen dinsdag heeft u van Pondera een inhoudelijke reactie ontvangen.

De beantwoording door Pondera [*bijlage 3](#) roept voornamelijk nieuwe vragen en zorgen op, zoals:

- Pondera geeft aan: "Gezien de reeds aanwezige windturbines en de industriële omgeving van de Europoort in de omgeving is van een landschappelijke aantasting beperkt sprake. De noodzakelijke compensatie is in onze ogen, uitgaande van het provinciale beleid, dan ook beperkt."
 - > Juist vanwege het feit dat Rozenburg volledig omsingeld is met haven, industrie en (straks) de Blankenburgverbinding (snelweg A24), willen wij dit laatste stukje groen behouden.
 - > Behalve de opgave windenergie heeft Rotterdam ook de opgave voor meer groen en het herstellen/ behouden/versterken van de biodiversiteit.

- > Is de gemeenteraad ervan op de hoogte dat de voorgestelde gele locatie voor de modelvliegclub überhaupt niet mogelijk is? En dat alleen bij de voorgestelde groene locatie voldoende ruimte is voor een verplaatsing van de modelvliegclub? De modelvliegclub moet hoe dan ook verplaatsen en dit betekent dat de vogelpas, die achter de modelvliegclub ligt, gedempt moet worden. Graag verwijzen wij naar de infographic [*bijlage 4](#) die Stichting Leve de Landtong in mei 2021 voor de gemeenteraadsleden heeft gemaakt. Alle 'kleine' ingrepen die je op een bepaalde plek doet, hebben gevolgen voor de rest van de begrazingsweide. Visuele uitleg maakt het probleem van de versnippering van dit kleine natuur- en recreatiegebied hopelijk duidelijker.
- > Raadsleden, denkt u ook aan de motie 'Zonder draagvlak draaien de windmolens niet' die o.a. naar aanleiding van bovengenoemde infographic op 27 mei 2021 is aangenomen?
- Volgens Pondera is er geen volledige Project-MER nodig en kan worden volstaan met een vormvrije m.e.r.-beoordeling.
 - > Klopt het dat een vormvrije m.e.r.-beoordeling volstaat voor deze exorbitant grote en experimentele windturbine, waarvan er nog geen in Nederland staat en er dus ook geen vergelijkingen gemaakt kunnen worden?

Raadsleden, wij verzoeken u om de reactie van wethouder Bonte niet als uw eigen reactie te beschouwen. Voor ons lijkt het inmiddels te gaan om het afvinken van een opgave. Zelfs al zal de windmolen bijna nooit draaien (net zoals de Haliade-X op de Maasvlakte), hij móét er komen, terwijl de onderliggende documenten, de informatie en de participatie rondom Uitbreiding Windpark Landtong geheel wanordelijk is gerealiseerd. De basis is volledig onjuist.

Tijdens het inspreken bij de tijdelijke commissie Fysiek hebben wij u verzocht om een onderzoek in te stellen hoe dit allemaal heeft kunnen gebeuren. Bent u hiertoe bereid? Of heeft u andere ideeën om orde in de chaos te scheppen en uw controlerende taak ter hand te nemen?

Met groene groet,

Thea, Else, René en Marijke

het bestuur van Stichting Leve de Landtong

Gemeenteraad Rotterdam

T.a.v. alle gemeenteraadsfracties
per e-mail verzonden aan:
info@griffie.rotterdam.nl

MAIL levedelandtong@gmail.com

WEB www.levedelandtong.nl

DATUM

15-10-2020

BETREFT

Vragen over locatie uitbreiding windturbines Landtong Rozenburg

Geachte gemeenteraadsleden,

Wij willen u allereerst bedanken voor uw inzet omtrent het behoud van de Landtong Rozenburg. We zijn u, het college, de ruim 1.200 demonstranten en alle andere betrokkenen nog steeds erg dankbaar dat we de komst van het distributiecentrum hebben voorkomen.

Kort na deze euforie kwam er aan het eind van de zomer van 2019 helaas al weer onrust in Rozenburg over nieuwe ontwikkelingen op de Landtong: er werd een plan voor walstroom voor Heerema gepresenteerd. Ondanks de toezegging van wethouder Kathmann dat er niets onomkeerbaars zou gebeuren op de Landtong zolang er geen overleg was geweest aangaande de groene bestemming, werd het walstroom-project er keihard doorgedrukt.

Wij hebben daarmee gedeald en ons vooral hard gemaakt op dat er alsnog kwalitatieve participatie plaats zou vinden rondom de exacte opstelling van de walstroom-installatie. Dankzij de participatie-avonden (die wethouder Bonte ook als voorwaarde stelde), zijn enkele leden van het consortium ingegaan op een uitnodiging van onze natuurgids voor een rondleiding op de Landtong. Hierdoor hebben we wederom kunnen voorkomen dat er onnodig natuur vernietigd zou worden, simpelweg door de walstroom-installatie een kwartslag te draaien.

Dat we dit zo schrijven is niet om de show te stelen, maar omdat wij ons gebied kennen en graag opnieuw gehoord willen worden. Wij maken ons namelijk weer zorgen. Dit keer vanwege de manier waarop gemeente Rotterdam (met haast?) invulling lijkt te willen geven aan de uitbreiding van het Windpark op de Landtong, waarbij de twee extra windturbines midden in het natuurgebied zullen komen.

Eind 2018 werd tijdens een informatiebijeenkomst in het EIC Mainport Rotterdam verteld dat de extra windturbines die zichtbaar waren op een kaart van de Landtong 'zomaar globaal' waren ingetekend. In oktober 2019 werden de laatste lokale berichten over de extra windturbines gepubliceerd, nog steeds zonder een definitieve locatie. Tot september 2020 waren Rozenburgers in de veronderstelling dat de locatie van de twee nieuwe turbines nog niet vast stond. Door de moties *Geen nieuwe windmolens Landtong Rozenburg* ^{[*ref 1a](#)} en *Windmolendeal en daarmee basta* ^{[*ref 1b](#)} hebben wij pas onlangs 'ontdekt' dat de twee extra turbines al die tijd al 'definitief' gepland staan midden in het natuurgebied.

Wanneer de nieuwe turbines midden in het natuurgebied komen, maken wij ons bovenal zorgen over de veiligheid. Door het natuurgebied lopen namelijk leidingen van Shell en Team.

In het rapport *Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvulling daarop* ^{*ref.2} staat bij hoofdstuk 2.2 *Externe veiligheid*: “In de aanvulling op het MER ontbreekt nog een kwantitatieve risicoanalyse (QRA) voor het voorkeursalternatief, zowel voor de vier aanwezige buisleidingen als ook voor de omliggende risicovolle installaties (zoals steigers en ligplaatsen). Hierdoor is het nog niet duidelijk of het voornemen uitvoerbaar is. Echter, in de aanvulling op het MER is aangegeven dat er momenteel nieuwe QRA-berekeningen worden uitgevoerd door de beheerder van de buisleidingen, en dat de beheerder een advies daarover zal uitbrengen aan de gemeente. Deze nieuwe QRA's worden vervolgens ter goedkeuring voorgelegd aan de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). De Commissie is van mening dat het proces goed in de aanvulling is beschreven, en dat duidelijk is aangegeven dat besluitvorming over dit project pas plaatsvindt nadat de QRA en het bijbehorende advies van de leidingbeheerder is ontvangen.”

Ook in het rapport *QRA voorkeursalternatief onderdeel transportleidingen* ^{*ref.3} staat in het laatste hoofdstuk 8 *Conclusies en aanbevelingen*: “De leidingen voldoen met inachtneming van de getroffen maatregelen derhalve aan de eisen van het Bevb. Er treden echter wel grotere PR-contouren op de Landtong. Voorliggend stuk dient ter goedkeuring bij ILT te worden neergelegd.”

Waar is het rapport waarin ILT goedkeuring geeft om windturbines nabij de leidingen te realiseren? Noch via documenten op de website van Rotterdam, noch via Eneco, noch via commissie MER, noch via officiële overheidspublicaties en noch via officiële bekendmakingen hebben wij een dergelijk rapport met goedkeuring kunnen vinden.

In ditzelfde QRA rapport staat bij hoofdstuk 3.2 *Grenswaarden aanvaardbare risico's* dat binnen een iso-risicocontour (PR 10^{-6}) geen kwetsbare objecten aanwezig mogen zijn, bijvoorbeeld een recreatieterrein. De Landtong is een recreatiegebied en dus een kwetsbaar object. **Hoe is het mogelijk dat er dan in het laatste hoofdstuk 8 *Conclusies en aanbevelingen* staat: “Er bevinden zich geen kwetsbare objecten binnen de PR- 10^{-6} contouren.” Waarom is er in dit onderzoek alleen gekeken naar omliggende installaties, zoals ligplaatsen, en niet naar het recreatiegebied op zich als kwetsbaar object?**

Zuidkant:
Ligplaatsen zijn beperkt kwetsbare objecten. Faalkansverhoging is hier niet altijd aanwezig en afhankelijk van het soort schip zal het risico met meer of minder dan 10% toenemen.

Noordkant:
Een recreatiegebied is een kwetsbaar object. Faalkansverhoging is hier altijd aanwezig en ver boven de richtwaarde van 10%. Voor zowel de Team als de Shell leiding is de faalkansverhoging 230% bij een ashoogte van 120 meter.

Behalve onze zorgen over de veiligheid willen we ook graag uw aandacht vragen voor de randvoorwaarden die gelden voor alternatieven in het *Milieueffectrapport, De Leidraad Windenergie* van de gemeente Rotterdam en de toezegging van wethouder Kathmann om de turbines zo zorgvuldig mogelijk in te passen.

Wethouder Kathmann schreef 28 februari 2020 in haar *brief* ^{*ref4} aan de commissie Veiligheid & Bestuur: *“Het college ziet graag het groene karakter van de Landtong behouden en onderzoekt met het Havenbedrijf naar een passende compensatie voor het niet kunnen ontwikkelen van de 10 hectare haventerrein. De projecten Walstroom Calandkanaal en windpark Rozenburg, zowel de repowering als de uitbreidingsopgave, krijgen wel hun plek op de Landtong, waarbij het uitgangspunt is een zo zorgvuldig mogelijke inpassing.”*

In *De Leidraad Windenergie 2016-2020* ^{*ref5} wordt gesteld dat er een voorkeur is voor lijnopstellingen die *‘het landschap volgen, en deze zo ruimtelijk accentueren’*.

Als de windturbines midden in het natuurgebied komen, staat dit lijnrecht tegenover het uitgangspunt in de *brief* van wethouder Kathmann en *De Leidraad Windenergie*.

Wij begrijpen dat uitgangspunten en voorkeuren niet altijd gerealiseerd kunnen worden, maar wij vragen ons af of er werkelijk zorgvuldig onderzocht is of de nieuwe windturbines in één lijn met de huidige windturbines geplaatst kunnen worden?

In het *Milieueffectrapport* ^{*ref6} lezen we bij 6.4.3 *Windturbintype* dat er nog geen keuze is gemaakt in windturbintype. Wel zijn verschillende types en alternatieve locaties onderzocht:

- *Windturbines met een ashoogte van 100 meter zijn onderzocht met als locatie de zuidkant van de Noordzeeweg, in lijn met de huidige turbines.*
- *Windturbines met een ashoogte van 120 meter zijn onderzocht met als locatie de noordkant van de Noordzeeweg, niet in lijn met de huidige turbines en in het natuurgebied.*
- *Windturbines met een ashoogte van 140 meter zijn onderzocht met als locatie de zuidkant van de Noordzeeweg, in lijn met de huidige turbines.*

De locaties ten noorden en zuiden van de Noordzeeweg zijn echter niet onderzocht in overeenstemming met de randvoorwaarden die gelden voor alternatieven in het *Milieueffectrapport*. Bij 6.3 *Randvoorwaarden voor de alternatieven* wordt gesteld: *“Opstellingsalternatieven komen tot een goede landschappelijke inpassing. De turbines in de alternatieven zijn gelijk in afmetingen, daarnaast wordt zo veel mogelijk een lijn gevolgd door het hele plangebied.”*

Waarom is er geen onderzoek gedaan naar windturbines met een ashoogte van 120 meter aan de zuidkant van de Noordzeeweg?

Wij zijn niet tegen de komst van twee extra turbines. Wij willen voor de derde keer in nog geen twee jaar tijd voorkomen dat er (onnodig) natuur verdwijnt in het laatste stukje groen wat wij nog hebben. Kunt u ons zo snel als mogelijk antwoord geven op de dikgedrukte vragen?

Met vriendelijke groene groet,

Else, René, Thea, Sandra en Marijke

het bestuur van Stichting Leve de Landtong

Gemeente Rotterdam & Initiatiefnemer Pondera

T.a.v. dhr. A. Bonte, dhr. [REDACTED]
Postbus 70012 | 3000 KP Rotterdam

Per e-mail verzonden aan Gemeente Rotterdam en Pondera,
tevens ter informatie verzonden aan de gemeenteraad en belanghebbenden

MAIL levedelandtong@gmail.com

WEB www.levedelandtong.nl

KVK 75 89 85 19

DATUM

29-03-2022

BETREFT

Onbeantwoorde vragen via Q&A - n.a.v. informatiebijeenkomst
over Uitbreiding Windpark Landtong

Geachte heren A. Bonte, [REDACTED],

Op maandag 31 januari vond de digitale informatiebijeenkomst plaats over de uitbreiding van Windpark Landtong Rozenburg. Participanten konden vragen stellen via de chat. Er werden zo veel vragen gesteld dat niet overal antwoord op kon worden gegeven. Alle vragen zouden beantwoord worden middels een Q&A.

Toen op 24 februari de antwoorden op duurzaam010.nl gepubliceerd werden, constateerden wij dat niet alle gestelde vragen zijn opgenomen in de Q&A's. Ook zijn er vragen veranderd waardoor antwoorden onnodig zijn uitgebleven of (naar onze mening) niet transparant beantwoord zijn.

Via deze brief bundelen we de, voor ons, belangrijkste onbeantwoorde vragen en onvolledige antwoorden.

We verzoeken u om alle vragen alsnog concreet te beantwoorden.

Groene groet,

Thea, Else, René en Marijke

het bestuur van Stichting Leve de Landtong

Onbeantwoorde vragen

1. Naast dat windturbines zorgvuldig moeten worden ingepast volgens de provincie, moet eventueel verlies aan recreatieve en landschappelijke waarden gecompenseerd worden. Compensatie zou volgens de provincie moeten gebeuren door het gebied uit te breiden of door het toevoegen van kwaliteit aan het gebied. Hoe ziet u die compensatie voor u?

Pondera vertelt tijdens de bijeenkomst over maatregelen zoals stilstand en de aanleg van extra habitat.

2. De aanleg van extra habitat? Waar wilt u dat doen?
3. En omdat de windturbine minstens de helft van het natuurgebied zal aantasten, is opwaardering van de kwaliteit van het gebied evenmin mogelijk. Waarom wordt er zo vastgehouden aan de in 2017 bedachte zoeklocaties voor windmolens?
4. Welke opdracht heeft u aan Bureau Waardenburg gegeven?
Vraag veranderd naar:
Welke opdracht heeft de gemeenten aan Bureau Waardenburg gegeven?
Antwoord Rotterdam:
Gemeente heeft geen opdracht gegeven aan Bureau Waardenburg. Pondera moet zelf zorgen voor het inschakelen van een deskundig bureau.
Waarom heeft u deze vraag veranderd? Hij had meteen door Pondera beantwoord moeten worden. Deze vraag hebben we sinds november al meerdere keren gesteld.
5. Ecologische belangen worden in deze omgeving alsmaar vooruitgeschoven. Of een degelijke onderbouwing van ecologisch onderzoek ontbreekt, bijvoorbeeld wanneer onderzoeken gebaseerd zijn op aannames i.p.v. feiten. Wij denken dat het risico groot is dat een windturbine in de begrazingsweide tot grote ecologische schade leidt. Wilt u dat risico nemen terwijl er een gewijzigd bestemmingsplan komt waarmee de Landtong groen moet blijven?
6. Moet er niet een aangepaste of nieuwe MER opgesteld worden met aangepaste flora en fauna berekeningen? De turbine is immers veel groter dan waarop de bestaande MER is opgesteld.
7. Wat als er geen draagvlak is voor geen enkele locatie op het natuurlijke deel op de Landtong?

Niet transparante antwoorden

8. Groene energie die ten koste gaat van de natuur vinden wij niet groen. Vindt u niet dat de belangrijkste mitigerende maatregel is om een zorgvuldige locatiekeuze te maken, gebaseerd op de actuele situatie?

Antwoord Rotterdam:

Dat is zeker belangrijk. Voor deze locatiekeuze is een PlanMer uitgevoerd, waarbinnen ook het thema ecologie is onderzocht. Aanvullend moet Pondera nu verschillende milieu-onderzoeken uitvoeren. Hierin wordt ook gekeken naar de invloed van de windturbine op de ecologie in de omgeving van het windpark. De Omgevingsdienst Haaglanden gaat dit ecologisch onderzoek toetsen. Deze dienst besluit daarna of Pondera een ontheffing ontvangt in het kader van de Wet Natuurbescherming.

Dit antwoord vinden wij niet transparant. U zegt dat een zorgvuldige locatiekeuze zeker belangrijk is, maar u beroept u meteen op het *PlanMER Partiele Herziening VRM Windenergie Zuid-Holland (2017)* en legt de verantwoordelijkheid bij Pondera en Omgevingsdienst Haaglanden neer.

Over ecologie op de Landtong staat geschreven in *PlanMER (2017)*:

- Bijzondere planten- en diersoorten kunnen zo nodig worden verplaatst.
- Omvangrijke bewegingen van watervogels zijn in dit onderzoeksgebied niet te verwachten omdat belangrijke foerageergebieden ontbreken.

- 8a. Waar naartoe worden planten- en diersoorten 'verplaatst'?
- 8b. Wie heeft destijds geoordeeld dat belangrijke foerageergebieden ontbreken?
- 8c. Bent u er van op de hoogte dat op de plek die nu als opslagplaats dient voor de onderdelen van *Repowering Windpark Landtong*, normaliter velen zeldzame Bijenorchissen groeiden?

21-06-2021, 131 bloeiende Bijenorchissen geteld

02-02-2022 Bijenorchissen-veld gerooid

23-03-2022 'Bijenorchissen-veld' is nu opslagplaats

- 8d. Welke onherstelbare schade wordt er straks aan de begrazingsweide toegebracht als daar mega grote onderdelen voor *Uitbreiding Windpark Landtong* opgeslagen worden?

Behalve de standaard procedure voor de aanvraag voor een ontheffing, is middels de aangenomen motie van 27 mei 2021 *Zonder draagvlak draaien de windmolens niet* door de gemeenteraad gesteld dat er getoetst moet worden of het definitieve plan van Pondera past binnen de kaders van de MER uit 2018.

- 8e. Wie gaat dit toetsen?

9. Meerdere malen is aangegeven dat wordt ingezet op een zo zorgvuldig mogelijke inpassing, waarbij ook het uitgangspunt is om het groene karakter van de Landtong te behouden. Het gaat niet alleen om vogels die direct slachtoffer worden omdat ze tegen de windturbine aanvliegen. Het gaat ook om habitatverlies. Verstoring door een windturbine kan leiden tot vermindering van het gebied. Sinds Windpark Nieuwe Waterweg in gebruik is, is alleen al het aantal lepelaars flink toegenomen op de Landtong. Is dat niet opvallend?

Weggelaten uit deze vraag:

- 9a. Vraagt u zich niet af waar die lepelaars straks naartoe moeten?

Antwoord Rotterdam:

De Pondera moet aantonen dat de realisatie van de nieuwe windturbine mogelijk is, gezien de mogelijke aanwezigheid van natuurwaarden. Daarbij zal ook gekeken moeten worden naar het effect op de lepelaars. Hierover vinden ook gesprekken plaats met belanghebbenden en de bevoegde gezagen (in het kader van de Wet Natuurbescherming is dat Omgevingsdienst Haaglanden).

Dit antwoord vinden wij niet transparant. U schrijft 'mogelijke aanwezigheid van natuurwaarden'? In nauwe samenspraak met het Wereld Natuurfonds is er met het project *Herinrichting Landtong* voor miljoenen euro's geïnvesteerd om de Landtong een kwaliteitsimpuls te geven. De Landtong geldt als compensatie voor de aanleg van de tweede Maasvlakte, ter verbetering van onze leefomgeving te midden van de drukke haven en industrie. Rotterdam heeft hierover afspraken gemaakt met de Rijksoverheid middels de *Planologische Kernbeslissing Project Mainport Rotterdam*.

- 9b. Acht u het werkelijk mogelijk dat Pondera aan kan tonen dat het groene karakter van de Landtong behouden blijft en dat windenergie op deze plek niet ten koste zal gaan van natuur, recreatie en beleving?
- 9c. Wie zijn de belanghebbenden van natuurwaarden?

10. Volgens netbeheerders duurt het nog ca. 7 jaar totdat het elektriciteitsnet goed genoeg is versterkt om de vraag naar stroom van vandaag de dag aan te kunnen. Over 7 jaar is de vraag naar stroom nog groter dan vandaag de dag. Vind u het niet belangrijk om ook hier naar te kijken in plaats van alleen maar zo snel als mogelijk zo veel mogelijk windmolens uit de grond te stampen terwijl het elektriciteitsnet nu al overbelast is?

Vraag veranderd naar:

Hoe zit het met de capaciteit van het elektriciteitsnet?

Antwoord Pondera:

Volgens de gegevens van de netbeheerder (zie de website van [Stedin](#)) is er nog (beperkte) netcapaciteit beschikbaar.

Dit antwoord vinden wij niet transparant. De kaart op de website van Stedin is van januari 2022. Op de Landtong draaien nu slechts 2 windmolens omdat er 10 zijn afgebroken. Wat als de 9 grotere turbines van *Repowering Windpark Landtong* straks gereed zijn en er 34 MW extra staat te draaien? Is de netcapaciteit dan nog steeds beperkt? Of is er dan geen netcapaciteit meer beschikbaar waardoor *Uitbreiding Windpark Landtong* overbodig is? En voor hoeveel jaar? Wij hebben aan Stedin gevraagd wanneer er geen netcapaciteit meer beschikbaar is op de Landtong van Rozenburg.

Antwoord Stedin:

Helaas mogen wij op de vraag geen antwoord geven omdat wij geen informatie over netaansluitingen met derden mogen delen.

- 10a. Graag krijgen we een antwoord van Gemeente Rotterdam wanneer er geen netcapaciteit meer beschikbaar is op de Landtong en voor hoeveel jaar die verwachting tenminste geldt.

Toelichting

11. Draaiende windturbines zouden tot een straal van ca. 450 meter een verstorende werking hebben op vogels. Het deel van de begrazingsweide waar de windturbine moet gaan komen is slechts 240 meter breed. Hoe is sprake van een zorgvuldige inpassing als het natuurgebied zelf kleiner is dan de omvang van de verstorende werking?

Antwoord Rotterdam:

Het is onduidelijk waar de hier aangehaalde 450 meter op is gebaseerd. Pondera moet aantonen dat de realisatie van de nieuwe windturbine mogelijk rekening houden met natuurwaarden. Dit zal in het kader van de Wet Natuurbescherming worden getoetst door Omgevingsdienst Haaglanden.

Voslamber en Liefthing stellen in het **SOVON-Onderzoeksrapport (2011)** dat de omgeving in een straal van 450 meter rond een windturbine minder geschikt is voor (water) vogels.

Als daarbij de vogelplas achter de Modelvliegclub gedempt moet worden omdat de vliegclub zelf moet verplaatsen, dan zullen vele broedende en/of foeragerende rode lijst vogels en andere vogelsoorten verdreven worden (o.a. de tureluur, smient, slobbeend, bonte strandloper, grutto, wintertaling, wulp, bontbekplevier, visdief, oeverloper, kievit, kleine plevier, grauwe gans, zilverplevier, kanoet, bergeend, kleine mantelmeeuw, scholekster en kluut). Hierdoor zal de verstorende werking nog veel groter zijn dan ca. 450 meter.

Stichting Leve de Landtong
t.a.v. het bestuur

Betreft : Reactie op uw bericht d.d. 29 maart 2022
Datum : 10-5-2022
Versienummer : V1

Kenmerk : 721088/FS001

Geacht bestuur,

Hieronder treft u de antwoorden (paars gemarkeerd) op uw gestelde vragen in het bericht d.d. 29 maart 2022. Onder elke vraag staat het antwoord. Wij (Pondera) hebben getracht zo concreet en volledig mogelijk de vragen te beantwoorden. Indien u behoefte heeft aan meer toelichting nodigen wij u van harte uit deel te nemen aan de geplande gesprekstafels op 16 mei in Rozenburg. Uiteraard is het ook mogelijk om separaat een afspraak te plannen en eventuele openstaande punten of vragen te bespreken.

Vertrouwend u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en hopelijk tot 16 mei.

Vraag 1

Naast dat windturbines zorgvuldig moeten worden ingepast volgens de provincie, moet eventueel verlies aan recreatieve en landschappelijke waarden gecompenseerd worden. Compensatie zou volgens de provincie moeten gebeuren door het gebied uit te breiden of door het toevoegen van kwaliteit aan het gebied. Hoe ziet u die compensatie voor u?

In het provinciale beleid is de Landtong Rozenburg aangemerkt als recreatiegebied met beschermingscategorie 2. Dit betekent dat eventueel verlies aan recreatieve waarden gecompenseerd moet worden. Het effect op de recreatieve en landschappelijke waarden is beperkt. De toegankelijkheid van het gebied wordt niet aangetast en er gaat een beperkt areaal verloren, aangezien de windturbinevoet een beperkt ruimtebeslag kent. Uit andere projecten in Nederland is inmiddels ook bekend dat de recreatieve waarden en recreatiemogelijkheden als gevolg van de realisatie van windturbines beperkt is (zie o.a. het onderzoek van European Tourism Futures Institute in het kader van Windpark Fryslan). Op veel verschillende plekken staan inmiddels windturbines in of nabij recreatielocaties (o.a. Neeltje Jans en aan de rand van de Oranjebonnepolder).

Gezien de reeds aanwezige windturbines en de industriële omgeving van de Europoort in de omgeving is van een landschappelijke aantasting beperkt sprake. De noodzakelijke compensatie is in onze ogen, uitgaande van het provinciale beleid, dan ook beperkt.

Voor de uitvoering van de compensatie zullen we aansluiten op de beleidsregel compensatie Natuur, recreatie en landschap van de provincie Zuid-Holland. In deze beleidsregel is een voorkeursladder opgenomen. Daarbij wordt de volgende volgorde gehanteerd:

1. fysieke compensatie met dezelfde natuur-, recreatie- of landschapswaarden als die door de ingreep verloren zijn gegaan aansluitend aan of nabij het gebied van de ingreep met dien verstande dat een duurzame situatie ontstaat;
2. indien fysieke compensatie met dezelfde natuur-, recreatie- of landschapswaarden als in het vorige onderdeel bedoeld redelijkerwijs onmogelijk is, door fysieke compensatie met kwalitatief vergelijkbare waarden aan of nabij het gebied van de ingreep dan wel door fysieke compensatie elders;
3. indien ook dat redelijkerwijs onmogelijk is, door financiële compensatie.

Graag gaan we met u en anderen in gesprek om te bekijken of compensatie in of nabij het gebied van de ingreep mogelijk is en op welke manier. Mocht dit niet mogelijk blijken, dan zullen wij in overleg met de gemeente kijken naar een andere invulling (bv. afdracht in een fonds).

Vraag 2

Pondera vertelt tijdens de bijeenkomst over maatregelen zoals stilstand en de aanleg van extra habitat. De aanleg van extra habitat? Waar wilt u dat doen?

De aanleg van extra habitat was als voorbeeld bedoeld. Zoals hierboven al aangehaald gaan we graag met u in gesprek om te kijken welke maatregelen mogelijk zijn. Daarbij is de reden voor compensatie de aanwijzing van de landtong als recreatiegebied (beschermingscategorie 2). Dit wil niet zeggen dat compensatie moet bestaan uit de toevoeging van extra habitat.

Vraag 3

En omdat de windturbine minstens de helft van het natuurgebied zal aantasten, is opwaardering van de kwaliteit van het gebied evenmin mogelijk. Waarom wordt er zo vastgehouden aan de in 2017 bedachte zoeklocaties voor windmolens?

Een belangrijk doel voor de gemeente Rotterdam, net zoals de provincie en het Rijk, is het terugdringen van de CO₂ uitstoot. Om dit te bewerkstelligen is duurzame energie, waaronder windenergie hard nodig. Er is een gemeentelijke opgave om in 2025 350 MW aan windvermogen binnen de gemeentegrenzen te realiseren.

Het oostelijke deel van de Landtong Rozenburg is, op basis van een vergelijking tussen verschillende gebieden in de provincie Zuid-Holland, geschikt gebleken. Daarbij was ook al in beeld dat de landtong was aangemerkt als recreatiegebied met beschermingscategorie 2 en is ook al een eerste beoordeling gemaakt van het effect op wettelijk en/of planologisch beschermde gebieden en/of soorten.

Vraag 4

Welke opdracht heeft u aan Bureau Waardenburg gegeven?

Vraag veranderd naar:

Welke opdracht heeft de gemeenten aan Bureau Waardenburg gegeven?

Antwoord Rotterdam:

Gemeente heeft geen opdracht gegeven aan Bureau Waardenburg. Pondera moet zelf zorgen voor het inschakelen van een deskundig bureau.

Waarom heeft u deze vraag veranderd? Hij had meteen door Pondera beantwoord moeten worden. Deze vraag hebben we sinds november al meerdere keren gesteld.

Dit is een foutieve interpretatie van de vraag geweest. Wij zijn ervan uitgegaan dat met 'u' de gemeente werd bedoeld. Excuses hiervoor. Hierbij alsnog de beantwoording.

Bureau Waardenburg is gevraagd een Natuurtoets uit te voeren. In een Natuurtoets worden de effecten op wettelijk beschermde soorten en gebieden in beeld gebracht (conform de Wet natuurbescherming) en wordt aangegeven of die effecten ervoor zorgen dat maatregelen nodig zijn en/of een vergunning/ontheffing moet worden aangevraagd voor de realisatie/exploitatie van het project. Daarbij is (nieuwe) informatie bijvoorbeeld over de lepelaar, maar ook andere specifiek voor de landtong relevante soorten gedeeld, zodat ze hier in het onderzoek rekening mee kunnen houden.

Vraag 5

Ecologische belangen worden in deze omgeving alsmat vooruitgeschoven. Of een degelijke onderbouwing van ecologisch onderzoek ontbreekt, bijvoorbeeld wanneer onderzoeken gebaseerd zijn op aannames i.p.v. feiten. Wij denken dat het risico groot is dat een windturbine in de begrazingsweide tot grote ecologische schade leidt. Wilt u dat risico nemen terwijl er een gewijzigd bestemmingsplan komt waarmee de Landtong groen moet blijven?

Wij sluiten aan bij de gebruikelijke werkwijze in Nederland waarbij op basis van onderzoek door een erkend ecologisch adviesbureau moet worden bepaald of de ingreep kan leiden tot overtredingen van de wetten en regels die toezien op bescherming van de natuur. Als dat het geval is, wordt bepaald onder welke voorwaarden vergunning, ontheffing en/of toestemming kan worden verkregen. Daarnaast wordt bepaald of mitigatie of compensatie nodig is.

Vraag 6

Moet er niet een aangepaste of nieuwe MER opgesteld worden met aangepaste flora en fauna berekeningen? De turbine is immers veel groter dan waarop de bestaande MER is opgesteld.

De beoogde ontwikkeling betreft de realisatie van 1 windturbine. In dit geval is geen volledige Project-MER nodig. Er kan volstaan worden met een vormvrije m.e.r.-beoordeling. In deze m.e.r.-beoordeling wordt ook de vergelijking gemaakt met de twee windturbines uit het Project-MER van Windpark Landtong Rozenburg. Ook wordt in de natuurtoets (specifiek voor de nieuwe windturbine) de effecten als gevolg van de beoogde afmetingen van de windturbine in kaart gebracht.

Vraag 7

Wat als er geen draagvlak is voor geen enkele locatie op het natuurlijke deel op de Landtong?

De oostelijke helft van de landtong is al sinds 2017 vastgelegd als geschikt gebied voor windenergie. Het gaat hier niet om de gebiedskeuze, maar om de locatiekeuze. Belangrijk is om te komen tot een invulling, rekening houdend met de specifieke waarden in het gebied en waar nodig te komen tot aanvullende maatregelen. De gemeente zal in haar rol als bevoegd gezag een brede integrale afweging maken bij de vergunningverlening.

Vraag 8

Groene energie die ten koste gaat van de natuur vinden wij niet groen. Vindt u niet dat de belangrijkste mitigerende maatregel is om een zorgvuldige locatiekeuze te maken, gebaseerd op de actuele situatie?

Antwoord Rotterdam:

Dat is zeker belangrijk. Voor deze locatiekeuze is een PlanMER uitgevoerd, waarbinnen ook het thema ecologie is onderzocht. Aanvullend moet Pondera nu verschillende milieu-onderzoeken uitvoeren. Hierin wordt ook gekeken naar de invloed van de nieuwe windturbine op de ecologie in de omgeving van het windpark. De Omgevingsdienst Haaglanden gaat dit ecologisch onderzoek toetsen. Deze dienst besluit daarna of Pondera een ontheffing ontvangt in het kader van de Wet Natuurbescherming.

Dit antwoord vinden wij niet transparant. U zegt dat een zorgvuldige locatiekeuze zeker belangrijk is, maar u beroept u meteen op het PlanMER Partiële Herziening VRM Windenergie Zuid-Holland (2017) en legt de verantwoordelijkheid bij Pondera en Omgevingsdienst Haaglanden neer. Over ecologie op de Landtong staat geschreven in PlanMER (2017):

- Bijzondere planten- en diersoorten kunnen zo nodig worden verplaatst.
- Omvangrijke bewegingen van watervogels zijn in dit onderzoeksgebied niet te verwachten omdat belangrijke foerageergebieden ontbreken.

Vraag 8a

Waar naartoe worden planten- en diersoorten 'verplaatst'?

Op grond van de beoogde ontwikkeling wordt door Bureau Waardenburg gewerkt aan een uitgebreide natuurtoets. Daarbij wordt gekeken naar de meest actuele situatie. Op basis van dit onderzoek moet blijken of de ontwikkeling uitvoerbaar is en of er eventuele maatregelen nodig zijn. Het kijken naar eventuele verplaatsing is nu te voorbarig en misschien niet nodig.

Vraag 8b

Wie heeft destijds geoordeeld dat belangrijke foerageergebieden ontbreken?

Deze toetsing is destijds uitgevoerd door Bureau Waardenburg op basis van de toen bekende gegevens. Daarbij is een vergelijking gemaakt met andere gebieden over de gehele provincie Zuid-Holland en geconcludeerd dat in vergelijking met andere gebieden hier 'belangrijke' foerageergebieden ontbreken. Hiermee is niet gezegd dat er geen foerageergebieden aanwezig zijn. Er wordt daarom nu een uitgebreide natuurtoets uitgevoerd waarin dit ook aan de orde komt.

Vraag 8c

Bent u er van op de hoogte dat op de plek die nu als opslagplaats dient voor de onderdelen van Repowering Windpark Landtong, normaliter velen zeldzame Bijenorchissen groeien?

Nieuwe ontwikkelingen kunnen effect hebben op een bestaande situatie. Dit is evident aan een ontwikkeling. Daarbij moeten ontwikkelingen worden getoetst aan geldende wet- en regelgeving. In dit geval is de Bijenorchis niet wettelijk beschermd en is het mogelijk gebleken om een opslagplaats te realiseren waar voorheen Bijenorchissen groeiden.

Vraag 8d

Welke onherstelbare schade wordt er straks aan de begrazingsweide toegebracht als daar mega grote onderdelen voor *Uitbreiding Windpark Landtong* opgeslagen worden?

Ook voor de opslagplaats van de windturbine geldt dat voldaan moet worden aan geldende wet- en regelgeving. De natuurtoets ziet daarbij toe op zowel de aanleg- als de exploitatiefase. Daarbij is het aan Pondera om, rekening houdend met de ter plaatse aanwezige natuurwaarden, een geschikte locatie te vinden of het logistieke proces van aanvoer van materialen anders in te richten, zodat beperkt(er) opslag nodig is.

Vraag 8e

Behalve de standaard procedure voor de aanvraag voor een ontheffing, is middels de aangenomen motie van 27 mei 2021 *Zonder draagvlak draaien de windmolens niet* door de gemeenteraad gesteld dat er getoetst moet worden of het definitieve plan van Pondera past binnen de kaders van de MER uit 2018. Wie gaat dit toetsen?

In de m.e.r.-beoordeling wordt een vergelijking gemaakt met het Voorkeursalternatief (2 windturbines op het oostelijke deel) uit het Project-MER uit 2018. De toetsing van deze vergelijking wordt gedaan door de gemeente en de DCMR.

Vraag 9

Meerdere malen is aangegeven dat wordt ingezet op een zo zorgvuldig mogelijke inpassing, waarbij ook het uitgangspunt is om het groene karakter van de Landtong te behouden. Het gaat niet alleen om vogels die direct slachtoffer worden omdat ze tegen de windturbine aanvliegen. Het gaat ook om habitatverlies. Verstoring door een windturbine kan leiden tot vermindering van het gebied. Sinds Windpark Nieuwe Waterweg in gebruik is, is alleen al het aantal lepelaars flink toegenomen op de Landtong. Is dat niet opvallend?

Weggelaten uit deze vraag:

9a Vraagt u zich niet af waar die lepelaars straks naartoe moeten?

Antwoord Rotterdam:

Pondera moet aantonen dat de realisatie van de nieuwe windturbine mogelijk is, gezien de mogelijke aanwezigheid van natuurwaarden. Daarbij zal ook gekeken moeten worden naar het effect op de lepelaars. Hierover vinden ook gesprekken plaats met belanghebbenden en de bevoegde gezagen (in het kader van de Wet Natuurbescherming is dat Omgevingsdienst Haaglanden).

Dit antwoord vinden wij niet transparant. U schrijft 'mogelijke aanwezigheid van natuurwaarden'? In nauwe samenspraak met het Wereld Natuurfonds is er met het project *Herinrichting Landtong* voor miljoenen euro's geïnvesteerd om de Landtong een kwaliteitsimpuls te geven. De Landtong geldt als compensatie voor de aanleg van de tweede Maasvlakte, ter verbetering van onze leefomgeving te midden van de drukke haven en industrie. Rotterdam heeft hierover afspraken gemaakt met de Rijksoverheid middels de *Planologische Kernbeslissing Project Mainport Rotterdam*.

Vraag 9b

Acht u het werkelijk mogelijk dat Pondera aan kan tonen dat het groene karakter van de Landtong behouden blijft en dat windenergie op deze plek niet ten koste zal gaan van natuur, recreatie en beleving?

Het groene karakter zal in onze ogen niet veranderen. Het is en blijft een natuur- en recreatiegebied. De toegankelijkheid van het recreatiegebied wordt door de komst van de windturbine niet aangetast. Ook is het straks nog steeds mogelijk om het kenmerkende contrast tussen de natuur en de industrie te beleven. Enig effect op aanwezige natuurwaarden is niet te voorkomen. Het gaat om de vraag of er (significante) effecten zijn te verwachten die leiden tot een wezenlijke aantasting van het gebied en de aanwezige soorten. Wederom zullen deze beoordeeld worden door de gemeenten, milieudienst DCMR en de Omgevingsdienst Haaglanden.

Vraag 9c

Wie zijn de belanghebbenden van natuurwaarden?

Dit gaat om verschillende organisaties begaan met de landtong Rozenburg, waaronder naar onze inschatting uw stichting, maar ook de KNNV Rotterdam en Free Nature.

Vraag 10

Volgens netbeheerders duurt het nog ca. 7 jaar totdat het elektriciteitsnet goed genoeg is versterkt om de vraag naar stroom van vandaag de dag aan te kunnen. Over 7 jaar is de vraag naar stroom nog groter dan vandaag de dag. Vind u het niet belangrijk om ook hier naar te kijken in plaats van alleen maar zo snel als mogelijk zo veel mogelijk windmolens uit de grond te stampen terwijl het elektriciteitsnet nu al overbelast is?

Vraag veranderd naar:

Hoe zit het met de capaciteit van het elektriciteitsnet?

Antwoord Pondera:

Volgens de gegevens van de netbeheerder (zie de website van Stedin) is er nog (beperkte) netcapaciteit beschikbaar.

Dit antwoord vinden wij niet transparant. De kaart op de website van Stedin is van januari 2022. Op de Landtong draaien nu slechts 2 windmolens omdat er 10 zijn afgebroken. Wat als de 9 grotere turbines van *Repowering Windpark Landtong* straks gereed zijn en er 34 MW extra staat te draaien? Is de netcapaciteit dan nog steeds beperkt? Of is er dan geen netcapaciteit meer beschikbaar waardoor *Uitbreiding Windpark Landtong* overbodig is? En voor hoeveel jaar? Wij hebben aan Stedin gevraagd wanneer er geen netcapaciteit meer beschikbaar is op de Landtong van Rozenburg.

Antwoord Stedin:

Helaas mogen wij op de vraag geen antwoord geven omdat wij geen informatie over netaansluitingen met derden mogen delen.

Graag krijgen we een antwoord van Gemeente Rotterdam wanneer er geen netcapaciteit meer beschikbaar is op de Landtong en voor hoeveel jaar die verwachting tenminste geldt.

Pondera heeft hierover contact met de netwerkbeheerder Stedin. Naast de aansluiting op het net zijn er nog andere mogelijkheden om de energie te transporteren door middel van een rechtstreekse levering aan een bedrijf.

Dergelijke oplossingen zullen in de nabije toekomst steeds vaker gekozen (moeten) worden, mede vanwege de beperkte netcapaciteit.

Vraag 11

Draaiende windturbines zouden tot een straal van ca. 450 meter een versturende werking hebben op vogels. Het deel van de begrazingsweide waar de windturbine moet gaan komen is slechts 240 meter breed. Hoe is sprake van een zorgvuldige inpassing als het natuurgebied zelf kleiner is dan de omvang van de versturende werking?

Antwoord Rotterdam:

Het is onduidelijk waar de hier aangehaalde 450 meter op is gebaseerd. Pondera moet aantonen dat de realisatie van de nieuwe windturbine mogelijk rekening houden met natuurwaarden. Dit zal in het kader van de Wet Natuurbescherming worden getoetst door Omgevingsdienst Haaglanden.

Voslamber en Liefing stellen in het *SOVON-Onderzoeksrapport (2011)* dat de omgeving in een straal van 450 meter rond een windturbine minder geschikt is voor (water) vogels.

Als daarbij de vogelplas achter de Modelvliegclub gedempt moet worden omdat de vliegclub zelf moet verplaatsen, dan zullen vele broedende en/of foeragerende rode lijst vogels en andere vogelsoorten verdreven worden (o.a. de tureluur, smient, slobbeend, bonte strandloper, grutto, wintertaling, wulp, bontbekplevier, visdief, oeverloper, kievit, kleine plevier, grauwe gans, zilverplevier, kanoet, bergeend, kleine mantelmeeuw, scholekster en kluut). Hierdoor zal de versturende werking nog veel groter zijn dan ca. 450 meter.

Windturbines kunnen zorgen voor een versturende werking op (water)vogels. De daadwerkelijke verstoringafstand verschilt per soort(groep). Het is correct dat uit onderzoek blijkt dat, voor sommige soortgroepen, de verstoringafstanden kunnen oplopen tot ca. 500m. Dit betekent echter niet dat binnen de verstoringafstand het gebied geheel ongeschikt is voor betreffende soort. Bovendien kan er enige mate van gewinning optreden en staan reeds windturbines in de directe omgeving.

Het is overeenkomstig de Wet natuurbescherming verboden om vogels opzettelijk te storen (Wnb art. 3.1 lid 4). Er is echter geen sprake van overtreding van de Wnb indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (Wnb art. 3.1 lid 5). Het is niet uitgesloten dat enige verstoring zal optreden als gevolg van de realisatie van 'Uitbreiding Windpark Rozenburg'. Dit zal echter niet leiden tot een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van betreffende soorten. Het betreft een omgeving waar reeds veel windturbines aanwezig zijn en er zijn voldoende uitwijkmogelijkheden. Wederom zullen deze beoordeeld worden door de gemeenten, milieudienst DCMR en de Omgevingsdienst Haaglanden.

12 mei 2021 Rozenburgse Courant

Wie bouwt de windmolens?

Na ruim twee jaar overleg is de uitbreiding van het windpark op de Landtong een zaak dichtbij. Half mei start het Rijksvastgoedbedrijf de openbare inschrijving voor de bouw van twee extra windturbines. Ze komen op het oostelijk deel van de Landtong, ter hoogte van uitkijktoren Paal 83. Modelvliegclub EMCR blijft op de Landtong en schuift gedeeltelijk op.

Bij de openbare inschrijving kunnen marktpartijen via de website www.biedboek.nl aangeven of ze interesse hebben in het ontwikkelen van de twee windturbines op de Landtong. Na de zomervakantie is duidelijk welke partij dit mag en kan gaan doen. Dat bepaalt het Rijksvastgoedbedrijf. Zodra de ontwikkelaar bekend is, organiseert die samen met de gemeente een informatiebijeenkomst voor omwonenden en lokale energiecoöperaties. De marktpartij

maakt in overleg met de bewoners en coöperaties een plan en vraagt daarna bij de gemeente de vergunningen aan. Vervolgens kunnen belanghebbenden een zienswijze indienen en eventueel in hoger beroep gaan. Wil u meer weten? Kijk op www.rotterdam.nl/wonen-leven/windpark-landtong-rozenburg. Vragen kunt u mailen naar duurzaam@rotterdam.nl. Alle informatie over windenergie in en rond Rotterdam vindt u op www.rotterdam.nl/windenergie.

Wie de windmolens bouwt is nog niet van belang.

Waar wij het NU over willen hebben: Modelvliegclub schuift gedeeltelijk op. ??

Hoe dan?!

GELET OP DE RUST EN DE LIGGING ÉN OMDAT ER IN HET HAVENGEBIED WEINIG ZOET WATER IS, WORDT DEZE PLAS ZEER VAAK GEBRUIKT DOOR STELLOPERS OP DOORTREK.

WORDT DE PLAS DAN GEDEMPD ??

IK KAN U GERUSTSTELLEN. ER WORDT EEN ALTERNATIEVE LOCATIE VOOR DE DRINKPOEL GEZOCHT.

De extra windturbines zijn in deze infographic ingetekend zoals in het milieueffectrapport.

Na ruim twee jaar overleg :

Grote zorgen over onomkeerbare besluiten!!

Een milieueffectrapportage brengt de gevolgen van een plan in beeld voordat de overheid een besluit neemt.

Wij signaleerden eerder al significante tekortkomingen in het MER. Maar nu er een plan blijkt te zijn om de modelvliegclub op te schuiven, zijn onze zorgen nog groter!

In het MER is nooit gesproken over het plan om de modelvliegclub op te schuiven. Relevant onderzoek en een passende beoordeling over de toekomstige situatie ontbreekt volledig.

Daarom hebben wij deze infographic gemaakt, dat helpt u vast bij de besluitvorming?

Met een onvolledige MER, is een besluit nemen niet fair!

DIE BIOTOOP MOET HIER TOCH ERGENS ZIJN...

EVEN RUST WE GAAN LANDEN HE ?? ... WAAR IS ONZE PLAS NOU ? ZIEN JULIE HEM NOG ?

??

??

DEZE POEL OP DE LANDTONG VAN ROZENBURG DIENT NIET ALLEEN ALS DRINKPOEL VOOR DE HOOGLANDERS, HET IS EEN VAN DE BELANGRIJKE PLEKKEN IN NL VOOR O.A. DEZE RODE LIJST SOORTEN:

Toekomstige situatie??

stel, u was een vogeltje...

WIJ ZIJN NIET GERUSTGESTELD. WIJ HOPEN ECHT DAT ZE IN ROTTERDAM GAAN BEGRIPEN DAT ER GEEN ALTERNATIEVE LOCATIE IS!

leve de landtong

BEELDMATERIAAL: (VRIENDEN VAN) STICHTING LEVE DE LANDTONG | WAARNEEMING.NL | RAWPIXEL.COM | PIKABAY.COM | GOOGLE.NL/MAPS | WIKIMEDIA COMMONS